

Toespraak

van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, prof.dr. J.A. Bruijn

Herdenking Dick Kuiper (1938-2024)

datum 11 juni 2024

Wij hebben de goede gewoonte om de oud-leden die ons zijn ontvallen hier te herdenken.

Vandaag gedenken wij Dick Kuiper die op 19 mei jl. – Eerste Pinksterdag – is overleden op 85-jarige leeftijd.

Dick Kuiper was bijna twaalf jaar lid van de Eerste Kamer voor het CDA, van 13 september 1983 tot en met 13 juni 1995.

Ik heet ook zijn familie welkom bij deze herdenking.

Dirk Theodoor Kuiper werd op 25 december 1938 – Eerste Kerstdag – geboren in Amsterdam.

Na het behalen van zijn gymnasium-a-diploma aan het Gereformeerd Gymnasium in zijn geboorteplaats, ging hij politicologie studeren aan de Vrije Universiteit.

Hij promoveerde op een onderzoek naar ideologie, conflict en kerngroepvorming binnen de gereformeerde wereld in Nederland tussen 1820 en 1930.

Uiteindelijk bleef Kuiper 46 jaar werkzaam bij de Vrije Universiteit, waarvan 22 jaar als hoogleraar algemene sociologie.

Over de reformatie in Nederland in de 19e en 20e eeuw bleef hij zijn leven lang schrijven.

Bij Kuipers afscheid van de VU in 2002 schreef voormalig hoofdredacteur van Trouw, Jan Greven, dat hij in de jaren zestig als lid van de toenmalige groep Anti-Revolutionaire radicalen uiteindelijk niet voor de PPR koos, maar de ARP en later het CDA trouw bleef. Volgens Greven zei Kuiper dat de lessen die hij getrokken had over de conflicten die hij bestudeerde, daarin een belangrijke rol speelden.

Greven noemt er twee.

Ten eerste, een groep, die zich afscheidt van de hoofdstroom, komt vaak op wegen die men voordien niet beoogde.

En ten tweede, men scheidt zich ook af van geestverwanten die willen blijven.

Kuiper zal de bewegingen in zijn partij de afgelopen jaren ongetwijfeld met interesse hebben gevolgd.

Binnen de ARP was Kuiper nauw betrokken bij de totstandkoming van het CDA.

Zo schreef hij mee aan het gezamenlijk urgentieprogramma van de fuserende partijen.

Van 1975 tot 1980 was hij bovendien lid van het dagelijks bestuur van de partij.

Als lid van de Eerste Kamer werd hij woordvoerder hoger onderwijs, wetenschapsbeleid en mediabeleid.

Zijn maidenspeech hield hij in 1984 bij het debat over het behoud van het cultuurbezit.

Drie jaar later noemde hij een voorstel van partijgenoot Brinkman voor de mediawet 'vaag'. Kuiper vroeg de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur om meer zekerheid over de bescherming van het nationale omroepbestel en de beperking van de commercie binnen het bestel.

Begin jaren negentig voerde hij het woord bij de debatten over de invoering van de OV-chipkaart en van de prestatiebeurs.

Onderwerpen die de politiek ook dertig jaar later nog altijd bezig houden.

Naast zijn politieke en academische werk was Kuiper ook betrokken bij de Van Coeverden Adrianistichting en de Stichting 1991 die het eeuwfeest van de Encycliek Rerum Novarum en van het Christelijk Sociaal Congres organiseerde.

Ook was hij geruime tijd lid van de Raad van Toezicht van de Nederlandse Omroep Stichting.

datum 11 juni 2024

blad 2

Oud-Kamervoorzitter Herman Tjeenk Willink zei over Dick Kuiper bij zijn afscheid van de Eerste Kamer – en ik citeer:

“De atmosfeer van oude boeken en sigaren, gecombineerd met scherpe politieke analyses. En dat is niet zo verwonderlijk voor de politicoloog en hoogleraar algemene sociologie, wiens leven al meer dan dertig jaar door de politiek getekend is, hetgeen ook uit zijn publicaties blijkt.

Een liefhebber van het politieke debat. Scherpzinnig, alert en geestig.”

Einde citaat.

Moge ons respect voor zijn persoon en zijn verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun zijn voor zijn familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment stilte in acht te nemen.